

Minister Funduszy i Polityki Regionalnej

Warszawa, data: 24 lipca 2024 r.

znak sprawy: DSR-Ia.054.3.2024.JR

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

**Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 3114 w sprawie polityki regionalnej
w kontekście zwiększenia zdolności instytucjonalnej do zarządzania rozwojem**

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację Pana Posła Daniela Milewskiego, w której zostały postawione pytania dotyczące polityki regionalnej w kontekście zwiększenia zdolności instytucjonalnej do zarządzania rozwojem, przedstawiam następujące informacje.

Pytania nr:

- 1. Jakże konkretnie działania podejmuje rząd w celu zwiększenia zdolności instytucjonalnej do zarządzania rozwojem na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym?**
- 2. Jakże programy wsparcia są planowane, aby udoskonalic mechanizmy współpracy między jednostkami samorządu terytorialnego (JST), rządem, przedsiębiorcami i społeczeństwem?**
- 3. Jakże środki finansowe są przewidziane na rozwój zdolności instytucjonalnych JST w budżecie na rok 2024?**
- 4. Jakże inicjatywy są podejmowane w celu wzmocnienia systemu współzarządzania procesami rozwojowymi między wszystkimi szczeblami administracji publicznej?**

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej prowadzi szereg działań mających na celu wzmocnienie zarządzania procesami rozwojowymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Podstawowe elementy zarządzania rozwojem zostały uregulowane w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (w tym o samorządzie województwa

i gminnym) wprowadziła zmiany w kierunku integracji planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego na wszystkich poziomach zarządzania (krajowym, regionalnym, ponadlokalnym i lokalnym). Stworzyła również podstawę prawną dla przygotowywania strategii rozwoju na poziomie lokalnym i ponadlokalnym. Wprowadziła powiązania pomiędzy poszczególnymi szczeblami zarządzania strategicznego polegające na zapewnieniu spójności między strategiami przygotowywanymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Kolejnym krokiem prawnym było wprowadzenie zmian w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego na poziomie gminy. W miejsce dotychczasowych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wprowadzono plan ogólny powiązany ze strategią rozwoju gminy. Nowe rozwiązania umożliwiają lepsze planowanie działań rozwojowych. Obecnie rozpoczęły się prace nad przygotowaniem projektu ustawy o zrównoważonym rozwoju miast. Inicjatywa ta stanowi realizację postulatów przedstawionych w Krajowej Polityce Miejskiej 2030, wiąże się także ściśle z zapisami Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, dotyczącymi polityki miejskiej. Celem projektowanej ustawy jest wzmocnienia roli polityki miejskiej w polityce rozwoju oraz wprowadzenie rozwiązań stymulujących rozwój miast i miejskich obszarów funkcjonalnych (metropolitalnych i pozametropolitalnych) poprzez wzmacnianie współpracy międzysamorządowej, ułatwienia we wspólnej realizacji zadań ponadlokalnych i efektywniejsze zarządzanie zasobami. Ustawa pozwoli także na prawne uregulowanie części rozwiązań przedstawionych w KPM 2030, jak np. wprowadzenie Planu Zrównoważonej Mobilności Miejskiej, jako głównego narzędzia kształtowania zrównoważonego transportu i mobilności w miastach i MOF-ach.

Obok rozwiązań prawnych, MFiPR realizuje szereg projektów skierowanych do samorządów terytorialnych, które mają ułatwiać współpracę między samorządami oraz wzmacniać ich zdolności instytucjonalne w zakresie programowania strategicznego, przygotowywania dokumentacji projektowej oraz identyfikacji potencjalnych źródeł finansowania.

Partnerska Inicjatywa Miast (PIM), to program wzmacniający współpracę i wymianę wiedzy między miastami różnej wielkości, a także z organami administracji centralnej oraz lokalnymi społecznościami. Głównym celem inicjatywy jest poprawa warunków rozwojowych oraz wspomaganie zintegrowanego i zrównoważonego rozwoju polskich miast. Uczestnictwo w PIM pomaga administracji lokalnej także w upowszechnianiu zasady partycypacji społecznej w zarządzaniu miastem oraz włącza JST w realizację celów krajowych i europejskich.

Mechanizm wdrożeniowy PIM to sieci tematyczne zrzeszające grupę miast (jako podstawowych uczestników) i pozostałych interesariuszy działań miejskich. Uczestnicy doskonalą swoje kompetencje w zakresie danego obszaru tematycznego, zyskują wsparcie eksperckie w przewyciężeniu wcześniej zidentyfikowanych wyzwań miejskich, analizują dobre praktyki i innowacyjne rozwiązania oraz budują sieci kontaktów.

W ramach PIM realizowane są spotkania warsztatowe w ramach każdej z sieci tematycznych, a także zagraniczne wyjazdy studyjne do ośrodków miejskich, które wypracowały modelowe rozwiązania odpowiadające na wyzwania tematyczne postawione w danej sieci. Końcowe działania w ramach każdej sieci PIM zakładają wypracowanie głównych produktów projektu tj.:

- Miejska Inicjatywa Działania (MID) to dokument przygotowywany przez każde miasto uczestniczące w sieci tematycznej PIM. Określa on ścieżkę dojścia do rozwiązania problemu zdiagnozowanego w danym mieście oraz zawiera konkretne propozycje działań i projektów. Każdy z dokumentów powstaje z wykorzystaniem doświadczeń i pomysłów zdobytych w trakcie prac w Sieci PIM, a także na podstawie istniejących zasobów materialnych i polityk lokalnych.
- Plan Ulepszeń (PU) jest wypracowywany na poziomie każdej sieci. Zawiera zbiór rekomendacji do prowadzenia polityk krajowych powiązanych z obszarem tematycznym danej Sieci. Bazując na obserwacjach, doświadczeniach i wnioskach wszystkich miast w danej Sieci, przedstawia propozycje zmian prawnych, studia przypadków i dobre praktyki dla administracji centralnej.

Pierwsza edycja PIM w formie pilotażowej odbyła się w latach 2017-2019. Wzięły w niej udział 34 ośrodki miejskie w podziale na 3 sieci tematyczne: Jakość Powietrza, Rewitalizacja oraz Mobilność Miejska. W latach 2021-2023 była realizowana druga edycja programu, w której zaangażowane były 30 miast. Działania były skupione na trzech sieciach tematycznych: Miasto Zielone, Miasto Cyfrowe oraz Miasto Inicjatyw PPP. Od lipca br. realizowana jest trzecia edycja inicjatywy. Obecnie 30 polskich miast będzie realizowało program w podziale na sieci tematyczne: Miasto Efektywne Energetycznie, Miasto Kompaktowe oraz Miasto Dostępnych Mieszkań. Działania trzeciej edycji są zaplanowane do roku 2026.

W ramach Mechanizmu Finansowego EOG i Norweskiego Mechanizmu Finansowego w perspektywie 2014-21 zrealizowano Program Rozwój lokalny dedykowany rozwojowi lokalnemu miast średnich (z budżetem ponad 130 mln euro; zarządzany przez MFIPR jako Operatora Programu). Projekty łączące ze sobą elementy rozwoju środowiskowego, społecznego, gospodarczego, kulturalnego czy miasta inteligentnego z rozwojem instytucjonalnym okazały się motorem napędowym pozytywnych zmian w miastach średnich. Takie kompleksowe wsparcie rozwoju miast średnich połączone z szeroką pomocą ekspercką (dostarczoną przez Związek Miast Polskich, we współpracy z Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych, Instytutem Rozwoju Miast i Regionów oraz OECD) czy współpracą bilateralną w ramach 17 partnerstw z samorządami norweskimi i islandzkim okazało się niezmiernie potrzebne i jest postrzegane bardzo pozytywnie przez samych zainteresowanych. Choć realizacja 29 projektów Programu Rozwój lokalny zakończyła się formalnie z końcem kwietnia br. niektóre z nich finalizują w ramach działań projektowych inwestycje, których nie miały szansy dokończyć w okresie kwalifikowalności. Realizowana jest również Inicjatywa Bilateralna (do lutego 2025), która wspiera rozwój współpracy z samorządami i podmiotami z państw darczyńców, w szczególności w ramach partnerstw zawiązanych między miastami beneficjentami a samorządami norweskimi i islandzkim. Działania bilateralne są skierowane szeroko nie tylko do miast beneficjentów, ale także do samorządów, które uczestniczyły w naborze do Programu, ale nie uzyskały dofinansowania.

Ponadto miasta – beneficjenci Programu Rozwój lokalny otrzymali w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna dodatkowe wsparcie w łącznej wysokości niemal 60 mln zł, m.in. na działania związane z przygotowaniem dokumentacji dla inwestycji uzupełniających względem działań podstawowych

finansowanych w przedmiotowym Programie. W ten sposób będą one gotowe do aplikowania o środki, gdy uruchomione zostaną konkursy funduszy unijnych perspektywy 2021-27.

Z punktu widzenia wzmocnienia zdolności instytucjonalnej samorządów miejskich Program Rozwój lokalny można nazwać *gamechanger-em*. Jego wyjątkowość polegała nie tylko na kompleksowej odpowiedzi na problemy, z którymi borykają się samorządy (w tym problemy instytucjonalne; w ramach wniosku aplikacyjnego obowiązkowy do przygotowania był Plan Rozwoju Instytucjonalnego), ale również szerokim wsparciu merytorycznym zaoferowanym miastom przez ekspertów Związku Miast Polskich, Instytutu Rozwoju Miast i Regionów oraz pomocniczo przez Norweski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych (KS) oraz OECD.

Program Rozwój lokalny to z instrument, który z pewnością poprawił atrakcyjność 29 miast średnich borykających się z problemami społeczno-gospodarczymi. Dzięki zrealizowanym projektom wzmocniono policentryczność w znaczeniu rozwoju społecznego i gospodarczego i tym samym ograniczono depopulację tych ośrodków. Założeniem Programu było od początku, że doświadczenia beneficjentów, pozyskana wiedza i praktyki będą szeroko rozpowszechniane. Dlatego będziemy promowali dobre praktyki wśród pozostałych samorządów, w szczególności wypracowane w projektach skuteczne rozwiązania i wiedzę. Z działaniami i efektami poszczególnych projektów, nie tylko z obszaru rozwoju lokalnego, można zapoznać się na stronie: www.eog.gov.pl oraz na dedykowanym projektem stronach miast – beneficjentów.

Podobne działania MFiPR chce kontynuować w kolejnej perspektywie środków norweskich. Z naszych doświadczeń i obserwacji ze współpracy z miastami wynika, że element zdolności instytucjonalnej jst nadal wymaga wsparcia, samorządy oczekują działań w tym zakresie, dlatego MFiPR w planowanych konkursach nadal będzie odpowiadać na to zapotrzebowanie.

Polsko-Szwajcarski Program Rozwoju Miast w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy skierowany jest do 139 miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze wskazanych w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jako obszar strategicznej interwencji. Celem Programu jest zmniejszanie różnic społeczno-gospodarczych w średnich polskich miastach i pomiędzy nimi. Wnioskodawcy mogą ubiegać się o realizację kompleksowych projektów ukierunkowanych na podnoszenie jakości życia. W I kw. 2024 r. ogłoszono nabór na projekty. Na nabór jest przeznaczonych łącznie 1 424 mln zł. Częścią Programu jest komponent ekspercko-doradczy w postaci szkoleń i doradztwa ze strony ekspertów Związku Miast Polskich. Więcej informacji dostępnych jest na stronie: www.programszwajcarski.gov.pl.

Wzmocnienie instytucjonalne to także wzmocnienie procesów rewitalizacyjnych w miastach. Ministerstwo prowadzi również szerokie działania wspierające samorządy w działaniach rewitalizacyjnych miast. Należy wspomnieć o działaniach już zrealizowanych, które wspierały w szczególności przygotowanie programów rewitalizacji, dokumentacji inwestycyjnej, a przede wszystkich modeli prowadzenia działań rewitalizacyjnych. Mowa tu o konkursie dotacji pn. Modelowa Rewitalizacja Miast, Projektach pilotażowych. Dzięki współpracy z Urzędami Marszałkowskimi polskie gminy otrzymały wsparcie w prowadzeniu działań rewitalizacyjnych (w każdym regionie utworzono Zespół ds. rewitalizacji).

W minionej perspektywie finansowej UE, ze środków POPT na rewitalizację przeznaczono ponad 66 mln zł. Wypracowane przez miasta i regiony modelowe i pilotażowe dobre praktyki są udostępniane poprzez Krajowe Centrum Wiedzy o Rewitalizacji (www.rewitalizacja.gov.pl).

Human Smart Cities, Inteligentne miasta współtworzone przez mieszkańców – pilotażowy konkurs, który promował tematykę miasta inteligentnego i potrzeby realizacji usług przez samorządy na rzecz mieszkańców w tym zakresie. Konkurs Human Smart Cities, w ramach którego zrealizowano 24 projekty (w tym 22 przez miasta małe i średnie) dofinansowano kwotą ponad 38 mln zł ze środków POPT 2014-2020. Dzięki temu konkursowi miasta zyskały przede wszystkim możliwość przygotowania dokumentacji i strategii w zakresie rozwoju inteligentnego. Więcej o konkursie, w tym o projektach zrealizowanych w jego ramach (efektach i dobrych praktykach) znajduje się na stronie: <https://www.popt.gov.pl/strony/o-programie/projekty/projekty-human-smart-cities/>.

Trwają przygotowania do uruchomienia kolejnych inicjatyw dot. wsparcia samorządów w programowaniu i realizacji rewitalizacji:

- Trzecia edycja współpracy z Zespołami ds. Rewitalizacji funkcjonującymi w Urzędach Marszałkowskich – projekt pn. Regiony Rewitalizacji. Edycja 3.0 zaplanowany na lata 2024-2027. Projekt obejmować będzie: wsparcie funkcjonowania Zespołów ds. Rewitalizacji w Urzędach Marszałkowskich, wsparcie edukacyjne dla gmin w zakresie rewitalizacji, wsparcie doradcze, wymianę doświadczeń, monitorowanie rewitalizacji, promocję dobrych praktyk rewitalizacyjnych, Regionalne Granty na Rewitalizację – granty dla gmin i NGO na działania dot. angażowania społeczności lokalnych przy wdrażaniu gminnych programów rewitalizacji. Na realizację projektu zaplanowano 80 mln zł dotacji z programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027, Priorytet 2: Skuteczni beneficjenci.
- Projekt Narodowego Instytutu Dziedzictwa pn. Centra Kompetencji ds. Rewitalizacji w Narodowym Instytucie Dziedzictwa. Projekt ten obejmuje wsparcie funkcjonowania 8 Centrów Kompetencji ds. Rewitalizacji, które zapewnią będą wsparcie doradcze z zakresu dziedzictwa kulturowego i jego znaczenia w procesie rewitalizacji, w tym specjalistyczne wsparcie w zakresie ochrony i wykorzystania obiektów zabytkowych znajdujących się na obszarach rewitalizacji. Na realizację projektu w latach 2024-2027 przeznaczono dotację celową w wysokości około 4 mln zł dotacji z programu Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich 2021-2027, Priorytet 2: Skuteczni beneficjenci.

Centrum Wsparcia Doradczego (CWD), to projekt skierowany na zwiększenie zdolności instytucjonalnej do zarządzania rozwojem na poziomie regionalnym i lokalnym. Cele projektu, to:

- dostarczenie wspierającego modelu partnerstw samorządów lokalnych i współpracy ponadlokalnej ponad granicami administracyjnymi pojedynczych samorządów, a przez to mającego wymiar praktyczny i systemowy, przełamujący dotychczasowe utarte schematy wsparcia rozwoju obszarów słabszych gospodarczo;
- wzmocnienie sprawności administracyjnej słabszych kompetencyjnie samorządów terytorialnych (gminnych i powiatowych), w tym poprawa ich kompetencji do planowania i zarządzania strategicznego oraz inicjowania

i realizacji kompleksowych przedsięwzięć rozwojowych w partnerstwie z sąsiednimi samorządami i z partnerami społeczno-gospodarczymi;

- wzmocnienie roli podejścia terytorialnego w kształtowaniu i realizacji polityki regionalnej i polityk rozwoju, m.in. poprzez dostrzeganie wspólnych potencjałów rozwojowych JST szczebla lokalnego, wykorzystywanie doświadczeń partnerów, popularyzowanie modelu partnerstwa w poszukiwaniu rozwiązań problemów, wspólne i bardziej efektywne świadczenie usług publicznych na rzecz mieszkańców, realizację zintegrowanych projektów.

Pilotaż CWD realizowany był przez półtora roku od września 2020 r. do marca 2022 r. Skierowano go do 38 partnerstw JST z 15 województw, które z własnej inicjatywy zawiązały współpracę partnerską na obszarach zagrożonych trwałą marginalizacją i obszarach funkcjonalnych małych miast powiatowych, liczących do 20 tys. mieszkańców. Około 45% gmin partnerstw należało do grupy gmin OSI, tj. obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją. Kolejny etap CWD pod nazwą Centrum Wsparcia Doradczego Plus (CWD Plus) realizowany był od kwietnia 2022 r. do czerwca 2023 r. Wsparciem objęto partnerstwa uczestniczące w pilotażu CWD oraz nowe partnerstwa JST zgłoszone przez samorzady województw – obie grupy należące głównie do obszarów funkcjonalnych (OF) uwzględniających co do zasady dwa typy OSI: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. W sumie w projekcie udział wzięło ponad 700 samorządów lokalnych (gminnych i powiatowych) w ramach zawiązanych 77 partnerstw JST z 16 województw – zajmowały one w sumie ok. 1/3 terytorium Polski i były zamieszkałe przez ok. 1/5 ludności kraju. W skład tych partnerstw wchodziło prawie 50% samorządów lokalnych, które stanowiły OSI w postaci obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją oraz miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Jednocześnie, ze względu na wciąż trwające prace w partnerstwach JST nad dostosowywaniem strategii terytorialnych do wymogów głównie programów regionalnych na lata 2021-27, w połowie 2023 r. zdecydowano o przedłużeniu okresu wsparcia doradczego o 6 miesięcy, tj. do końca 2023 r. Wsparciem objęto wszystkie partnerstwa uczestniczące w edycji CWD Plus z naciskiem na doradztwo eksperckie a z ograniczonym komponentem sieciowania. Całość *know-how* wypracowanego w ramach ww. spotkań sieciujących oraz całego projektu ujęto w bazie wiedzy na stronie dedykowanej projektowi: <https://cwd.info.pl/baza-wiedzy/>.

MFIPR, realizując ww. inicjatywy wypracowało formułę wsparcia eksperckiego, na które samorzady mogą liczyć zarówno na etapie przygotowania dokumentacji, jak i wdrażania działań projektowych. Ponadto wszystkie doświadczenia z wdrażanych projektów oraz zdobyta dzięki temu wiedza jest rozpowszechniana wśród miast, dzięki czemu z realizowanych projektów korzystają nie tylko miasta – beneficjenci, ale wszystkie samorzady zainteresowane wymianą wiedzy i cennych praktyk. Takie podejście, pożądane i doceniane przez samorzady, najprawdopodobniej będzie kontynuowanie w przyszłych konkursach czy programach realizowanych przez MFIPR.

Współpracę pomiędzy JST a rządem, przedsiębiorstwami i społeczeństwem wspierają również inne programy polityki spójności. Przykładowo, w Programie Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 (FENG) przewidziano m.in. instrumenty wspierające współpracę w obszarze badań, rozwoju i innowacyjności:

- Wsparcie dla regionów w zakresie budowania potencjału B+R+I oraz wzajemna wymiana wiedzy i sieciowanie uczestników krajowego, międzynarodowego i regionalnych ekosystemów w zakresie podnoszenia kompetencji administracji samorządowej i rządowej we wspieraniu innowacji i działalności badawczo-rozwojowej oraz zielonej i cyfrowej transformacji gospodarki (np. warsztaty i inne formy szkoleniowe; prowadzenie badań, analiz i ewaluacji w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, innowacyjności i efektywności polityki rozwoju regionalnego).
- Konkursy organizowane wspólnie przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju oraz partnerów regionalnych (samorządy województw) w celu ukierunkowania aktywności przedsiębiorców i konsorcjów naukowo-przemysłowych na realizację prac B+R nad rozwiązaniami technologicznymi, których potrzeba przeprowadzenia zostanie zdefiniowana przez partnerów Wspólnego Przedsięwzięcia Badawczego. Dofinansowane są projekty, które obejmują badania przemysłowe i/lub prace rozwojowe oraz prace przedwdrożeniowe, rozumiane jako działania przygotowawcze do wdrożenia wyników prac B+R w działalności gospodarczej, a także samego wdrożenia rozwiązania technologicznego powstałego w ramach prac B+R. Wspólnie ustalona agenda badawcza będzie odpowiadać na najważniejsze dla danego regionu wyzwania i szanse rozwojowe (w ramach działania Wspólnych Przedsięwzięć Badawczych).
- Podniesienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wdrażania innowacji i współpracy z innowatorami tj. środowiskiem naukowym, przedsiębiorcami MŚP, w szczególności *startupami* (w ramach pilotażu GovTech inno_LAB w projekcie Innolab).
- Przybliżenie urzędnikom metody projektowania usług w oparciu o metodologię *service design* oraz *design thinking*, dopasowane do potrzeb instytucji publicznych. Dzięki pracy nad realnym wyzwaniem urzędu, uczestnicy programu poznają, jak narzędzia *design thinking* oraz *service design* mogą być wykorzystywane w realizacji ich codziennych zadań, w jaki sposób projektować usługi publiczne jak najbardziej dopasowane do potrzeb ostatecznych odbiorców oraz jak skutecznie włączać tych ostatecznych odbiorców w proces projektowy (w ramach pilotażu gov_LAB w projekcie Innolab).

5. Jakie kroki podejmuje rząd w celu zapewnienia skutecznej koordynacji horyzontalnej i wielopoziomowej działań rozwojowych na poziomie kraju i regionów?

8. Jakie są plany rządu dotyczące monitorowania i oceny skuteczności mechanizmów współpracy i koordynacji działań rozwojowych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym?

Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego odpowiada za opracowanie szeregu głównych dokumentów strategicznych określających cele i kierunki rozwojowe, w szczególności średniookresowej strategii rozwoju kraju i jej aktualizacji, krajowej strategii rozwoju regionalnego, krajowej polityki miejskiej, planu rozwojowego (KPO) oraz dokumentów programowych związanych z kolejnymi perspektywami finansowymi polityki spójności.

Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego wpływa także na kształt oraz zawartość opracowywanych przez resorty dokumentów o charakterze

strategicznym i programowym poprzez dokonywanie oceny zgodności strategii rozwoju, programów rozwoju, polityk publicznych ze średniookresową strategią rozwoju kraju. Ocena zgodności, poza badaniem zgodności dokumentu z celami strategii średniookresowej, obejmuje również analizę układu i wymaganej ustawowo struktury dokumentu. Koordynacja wielopoziomowa działań rozwojowych odbywa się poprzez mechanizm dokonywania oceny zgodności strategii rozwoju województw ze średniookresową strategią rozwoju kraju oraz krajową strategią rozwoju regionalnego.

W kontekście realizacji działań rozwojowych finansowanych z środków polityki spójności, koordynacja następuje poprzez powierzenie ministrowi właściwemu ds. rozwoju regionalnego przygotowania Umowy Partnerstwa, opiniowanie wszystkich programów realizujących UP oraz ich zmian pod kątem zgodności z UP, negocjacje programów krajowych i koordynacja negocjacji programów regionalnych, czy też wydawanie wytycznych w zakresie programów polityki spójności. Kluczowym forum koordynacji jest Komitet Umowy Partnerstwa oraz komitety monitorujące poszczególne programy.

Zapewnienie efektywnej koordynacji programowania i wdrażania polityki rozwoju, a także strategicznego monitorowania i oceny instrumentów jej realizacji jest główną rolą Komitetu Koordynacyjnego ds. Polityki Rozwoju (KK PR) – zgodnie z art. 35a ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Komitet jest organem opiniodawczo-doradczym Prezesa Rady Ministrów. KK PR przewodniczy minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. W składzie Komitetu są przedstawiciele poszczególnych ministerstw w randze sekretarza lub podsekretarza stanu, a także Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. Do udziału w pracach Komitetu Przewodniczący może zapraszać również inne osoby, jeśli wymaga tego zakres prac Komitetu. Prace KK PR koncentrują się m.in. na następujących kwestiach: opiniowaniu najważniejszych dokumentów strategicznych i programowych, monitorowaniu oraz ocenie realizacji obowiązujących dokumentów strategicznych, w tym w szczególności średniookresowej strategii rozwoju kraju, prowadzeniu dyskusji eksperckiej dotyczącej polityki rozwoju, wyzwań rozwojowych, zapewnieniu spójności działań podejmowanych na poziomie unijnym z krajową polityką rozwoju.

W 2020 r. w ramach KK PR powołano Podkomitet do spraw wymiaru terytorialnego, w pracach którego biorą udział przedstawiciele strony samorządowej. Dzięki temu Podkomitet stanowi szerokie forum dyskusji i zaplecze eksperckie dla kluczowych decyzji dotyczących polityk sektorowych i polityki regionalnej, podejmowanych przez członków KK PR. Do głównych zadań Podkomitetu ds. wymiaru terytorialnego należą m.in: koordynacja polityk sektorowych i instrumentów finansowanych z różnych źródeł, realizujących cele polityki regionalnej; formułowanie rekomendacji dla polityk sektorowych i polityki regionalnej.

6. Jakie działania podejmuje rząd w celu wspierania partnerstwa między sektorem publicznym a prywatnym w kontekście rozwoju regionalnego?

Działania Rządu, w tym w szczególności Centralnej Jednostki ds. Partnerstwa Publiczno-Prywatnego (tę rolę pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego) na najbliższe lata zostały wskazane w „Polityce Rządu w zakresie rozwoju

partnerstwa publiczno-prywatnego do roku 2030” (przyjęta uchwałą Rady Ministrów z 25 września 2023 r.).

Formuła partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) ma pozwolić na efektywną realizację zadań publicznych. Dzięki wykorzystaniu wiedzy, doświadczenia, umiejętności partnerów prywatnych podmioty publiczne zyskują możliwość realizacji większej liczby inwestycji, ich optymalizację, przy jednoczesnym rozłożeniu w czasie kosztów realizacji zadań. PPP może też stanowić „dźwignię” dla wykorzystania innych źródeł finansowania, na przykład środków unijnych. W ten sposób wykorzystanie PPP wpływa na rozwój na poziomie lokalnym, regionalnym i centralnym.

Strategicznym celem Polityki PPP 2030 jest upowszechnianie formuły PPP jako sposobu realizacji projektów publicznych, który może podnieść efektywność, jakość oraz trwałość inwestycji publicznych. W długiej perspektywie takie podejście zapewni maksymalizację korzyści społeczno-ekonomicznych. Polityka PPP 2030 wskazuje działania w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania formuły partnerstwa publiczno-prywatnego przy jednoczesnym zapewnieniu korzyści dla interesu publicznego. Są to:

- Utrzymanie kompleksowych i spójnych ram prawnych w obszarze PPP.
- Opracowanie i szerokie upowszechnienie wytycznych i dokumentów systemowych w obszarze PPP.
- Zapewnienie informacji o rynku PPP poprzez prowadzenie 2 baz - bazy potencjalnych projektów PPP i bazy zawartych umów PPP.
- Zapewnienie doradztwa dla podmiotów publicznych.
- Wydawanie opinii PPP. Wydawanie przez ministra właściwego do spraw rozwoju regionalnego opinii na temat formuły realizacji dużych projektów planowanych do finansowania ze środków budżetu państwa – tzw. „testu PPP”.
- Przeprowadzanie szkoleń w zakresie PPP. Informacja i promocja w zakresie PPP (w tym aktualizacja strategii komunikacji).
- Upowszechnianie wykorzystania formuły projektów hybrydowych oraz projektów korzystających z dofinansowania krajowego (np. fundusze celowe).
- Prowadzenie centrów kompetencyjnych PPP na poziomie regionalnym.
- Uruchomienie instrumentu oferującego preferencyjne finansowanie zwrotne dla projektów PPP.
- Uwzględnianie PPP w strategiach zakupowych zamawiających szczebla centralnego.
- Wypracowanie szczegółowych wytycznych/objaśnień w zakresie zobowiązań publicznych z tytułu wynagrodzenia partnera prywatnego do stosowania przez RIO.
- Sektorowe zarządzanie projektami PPP.

7. Jakie programy szkoleniowe są oferowane dla pracowników administracji publicznej w celu podniesienia ich kompetencji w zakresie zarządzania rozwojem?

Przedstawiciele administracji publicznej szczebla krajowego mają możliwość korzystania ze szkoleń oferowanych przez Krajową Szkołę Administracji Publicznej (szkolenia jedno i kilkudniowe, a także kilkumiesięczne projekty

szkoleniowe) oraz z oferty firm komercyjnych wedle zapotrzebowania i zgodnie z ustalonym dla każdego pracownika planem szkoleń. Szkolenia dotyczą zarówno wiedzy tematycznej/specjalistycznej, jak i dot. zarządzania projektami czy kompetencji miękkich.

Pracownicy JST szczebla lokalnego w latach 2020-2023 mieli możliwość korzystania ze wsparcia kompetencyjnego w ramach projektu CWD (szerzej opisany w odpowiedzi na pytanie 8.) finansowanego z Programu Pomoc Techniczna 2014-20 oraz Fundusze Europejskie dla Pomocy Technicznej 2021-27. Koncepcja projektu CWD (CWD pilotaż, CWD Plus i CWD 2023) została opracowana w odpowiedzi na dwa główne czynniki zaobserwowane w toku prowadzonych procesów rozwojowych ostatnich lat. Pierwszym z nich jest stwierdzona konieczność wsparcia zdolności administracyjnych i kompetencyjnych JST przede wszystkim z obszarów strategicznej interwencji (OSI) wyznaczonych z poziomu krajowego do planowania i prowadzenia strategicznych przedsięwzięć rozwojowych. Drugim jest zasadność wspierania i promowania rozwoju terytorialnego w oparciu o zintegrowane podejście, w tym w formule partnerstw JST, czyli współpracy gmin i powiatów sąsiadujących ze sobą terytorialnie celem zwiększania efektywności interwencji i usług publicznych na rzecz mieszkańców tych terytoriów. Podejście to jest szczególnie zasadne w przypadku słabszych kompetencyjnie JST. Zaistniała zatem konieczność wzmocnienia partnerstw terytorialnych JST pod względem wiedzy i umiejętności w zarządzaniu strategicznym, stosowania narzędzi planistycznych i wdrożeniowych w procesach rozwojowych. Narzędziem realizacji CWD było w dużej mierze specjalistyczne doradztwo eksperckie dla zespołów gmin i powiatów w zakresie planowania strategicznego i przestrzennego oraz w zakresie opracowywania i realizacji projektów rozwojowych. Dodatkowo w ostatniej edycji projektu zaoferowano szereg szkoleń tematycznych opracowanych pod dedykowane potrzeby poszczególnych grup partnerstw JST.

Z poważaniem

wz. Ministra

Jan Szyszko

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/